

**Sygn. akt I AGa 17/20**

## WYROK

### W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 maja 2020 roku

Sąd Apelacyjny w Lublinie I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SA Agnieszka Jurkowska-Chocyk (spr.)

Sędzia SA Jerzy Nawrocki

Sędzia SA Mariusz Tchórzewski

po rozpoznaniu w dniu 12 maja 2020 roku w Lublinie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej w P.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w L.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 4 listopada 2019 roku, sygn. akt (...)

**I.** oddala apelację;

**II.** zasądza od pozwanej (...) Spółki Akcyjnej w L. na rzecz powódki (...) Spółki Akcyjnej w P. kwotę 4.050 zł (cztery tysiące pięćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

**Sygn. akt I AGa 17/20**

## UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 4 listopada 2019 roku, wydanym w sprawie (...) Sąd Okręgowy w Lublinie IX Wydział Gospodarczy:

I. zasądził od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w L. na rzecz powoda (...) Spółki Akcyjnej w P. kwotę 147.453 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 24 września 2016 roku do dnia zapłaty;

II. zasądził od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w L. na rzecz powoda (...) Spółki Akcyjnej w P. kwotę 14.590 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Wyrok ten zapadł w oparciu o poniższe ustalenia i motywy:

Pozwem z dnia 24 października 2016 roku (...) Spółka Akcyjna w P. domagała się zasądzenia od (...) Spółki Akcyjnej w L. kwoty 147.453 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie, liczonymi od dnia 24 września 2016 roku do dnia zapłaty oraz zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu pozwu wskazano, iż (...) S.A. zawarła z pozwaną umowę sukcesywnego dokonywania pozwanemu dostaw maliny liofilizowanej w ilości 8.000 kg do dnia 30 czerwca 2016 roku. W celu realizacji umowy powód zamówił odpowiednią ilość surowca – maliny mrożonej, w cenie z września 2015 roku. W trakcie realizacji zamówienia pozwany zaprzestał wykonywania swoich zobowiązań i nie dokonywał zakupu towaru od (...) S.A. (...) S.A. nie odebrała 5.270

kg maliny liofilizowanej. W konsekwencji powód zlecił swoim dostawcom – (...) Sp. z o.o. oraz (...) Sp. z o.o. sprzedaż malin mrożonych po cenie rynkowej z 2016 roku, która była niższa, aniżeli cena zakupu malin w 2015 roku. Powód był zobowiązany zapłacić dostawcom różnicę w cenie zamówionego surowca, która wyniosła 147.453,00 zł. Spółka powodowa wystawiła pozwanemu notę księgową z terminem płatności na dzień 23 września 2016 roku i wysłała ją do pozwanej spółki (pozew k. 3-5).

W sprzeciwie od nakazu (...) S.A. wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powódki na swoją rzecz kosztów postępowania. Pozwany zaprzeczył istnieniu roszczenia powódki co do zasady jak i co do wysokości. Wskazał, że zamówienie z dnia 10 września 2015 roku nie miało stanowić umowy między stronami. Zdaniem strony pozwanej – H. miał składać formalne zamówienia na miesiąc przed planowaną datą dostarczenia towaru i powyższe realizował od września 2015 roku do stycznia 2016 roku. Pozwany poinformował (...) S.A., iż począwszy od 9 lutego 2016 roku nie będzie zgłaszać dalszego zapotrzebowania na malinę liofilizowaną. Ponadto, pełnomocnik pozwanej wskazał, iż spółka powodowa nie wykazała istnienia przesłanek z art. 471 k.c., tj. wystąpienia szkody majątkowej spowodowanej niewykonaniem lub nienależyte wykonanym zobowiązaniem przez pozwaną oraz związku przyczynowego między faktem nienależytego wykonania lub niewykonania zobowiązania a poniesioną szkodą. Mrożone maliny zamówione w (...) Sp. z o.o. oraz (...) Sp. z o.o. nie dotyczyły zapewnienia surowca niezbędnego do realizacji zamówień dla pozwanej spółki. Końcowo, pełnomocnik pozwanej zaprzeczył, iż (...) S.A. została obciążona przez dostawców różnicą w cenie sprzedaży malin pomiędzy cenami z września 2015 roku i z 2016 roku (sprzeciw od nakazu zapłaty k. 47-50v).

Sąd Okręgowy ustalił, że (...) S.A. zajmuje się produkcją owoców liofilizowanych, proszków owocowych oraz batonów owocowych. Powódka począwszy od 2006 roku dostarczała do (...) S.A. owoce liofilizowane oraz proszki owocowe, m. in. maliny liofilizowane. Początkowo współpraca pomiędzy podmiotami przebiegała w ten sposób, że (...) S.A. wysyłał co miesiąc zamówienie na określoną ilość malin liofilizowanych, ze wskazaniem ceny oraz z konkretnym dniem dostawy, które było podpisane przez członka zarządu A. B.. Do produkcji jednej tony malin liofilizowanych (...) S.A. zużywał około 7 ton mrożonych malin (e- mail z dnia 17 czerwca 2016 roku k. 22, zamówienia (...) S.A. k. 88-93, zeznania P. D. k. 126-130, wydruk komputerowy ze strony internetowej (...) S.A. k. 240-252, zeznania R. B. k. 130-132, 182-184, zeznania E. U. k. 229-233, zeznania powódki działającej przez K. K. k. 293v-295v).

Z ustaleń Sądu Okręgowego wynika także, że w 2015 roku, z uwagi na niekorzystne warunki atmosferyczne (suszę oraz wysoką temperaturę) ilość malin była bardzo ograniczona, ponadto cena rynkowa malin kształtowała się powyżej przeciętnej z lat ubiegłych – na poziomie powyżej 3 euro/kg. W celu zapewnienia dostępności maliny mrożonej przez cały rok, niezbędne było zawarcie z dostawcami kontraktu na maliny mrożone na cały sezon 2015/2016. (...) S.A., które zostało poinformowane

o tym fakcie przez swoich dostawców – przekazało informację o sytuacji na rynku malin swoim kontrahentom, w tym (...) S.A., wskazując, że dla zapewnienia ciągłych dostaw malin liofilizowanych, muszą oni złożyć zamówienia na malinę liofilizowaną na cały sezon 2015/2016, bowiem (...) S.A. musi zamówić z góry odpowiednią ilość malin mrożonych (zeznania P. D. k. 126-130, zeznania M. K. k. 142-145, zeznania M. W. k. 184-186v, zeznania J. P. k. 224-233, zeznania E. U. k. 229-233, zeznania powódki działającej przez K. K. k. 293v-295v.).

(...) S.A. a (...) S.A. zostały przeprowadzone negocjacje w celu szczegółowego ustalenia ceny, ilości oraz terminów dostawy maliny liofilizowanej. (...) S.A. w zamówieniu podpisanym przez członka zarządu A. B. z 10 września 2015 roku nr (...) zobowiązała się zakupić od powódki 8.000 kg malin liofilizowanych za cenę 116 zł/kg. Obiór towaru miał odbywać się sukcesywnie począwszy od 1 października 2015 roku do 30 czerwca 2016 roku, na żądanie kupującego. Negocjacje nie obejmowały ustaleń, skąd będzie pochodzić surowiec do produkcji malin liofilizowanych. Jeszcze w toku negocjacji, (...) S.A. zamówiło 66.000 kg mrożonych malin w cenie 3,00 euro/kg + VAT od (...) Sp. z o.o. z sukcesywnym odbiorem do połowy lutego 2016 roku. Już po ostatecznym sfinalizowaniu negocjacji, 22 września 2015 roku (...) S.A. zamówiło kolejne 66.000 kg malin mrożonych w (...) Sp. z o.o. po cenie 3,40 euro/kg, z sukcesywnym odbiorem do 31 marca 2016 roku. Towar miał być sukcesywnie odbierany według potrzeb zamawiającego i poddawany procesowi liofilizacji. Złożone zamówienia obejmowały ilość malin mrożonych niezbędną dla zadań własnych (...) S.A.

oraz do produkcji malin liofilizowanych dla wszystkich kontrahentów (...) S.A., bez wyszczególnienia konkretnych ilości na poszczególne podmioty.

(...) S.A. jest dwuosobowa, wymaga współdziałania dwóch członków zarządu albo jednego członka zarządu łącznie z prokurentem lub pełnomocnikiem (zamówienie nr (...) z dnia 10 września 2015 roku k.16, kontrakt nr (...) z dnia 27 sierpnia 2015 roku k. 17-18, zamówienie z dnia 22 września 2015 roku k. 19, wiadomości e-mail z dnia 28 sierpnia 2015 roku k. 55, odpis z (...) S.A. k. 69-74v, zeznania P. D. k. 126-130, częściowo zeznania R. B. k. 130-132, częściowo zeznania J. P. k.224-233, zeznania powódki działającej przez K. K. k. 293v-295v.).

Realizacja umowy pomiędzy (...) S.A. i (...) S.A. przebiegała w ten sposób, iż pracownik (...) S.A. zgłaszał drogą elektroniczną powódce zapotrzebowanie na określoną partię maliny liofilizowanej. W wiadomościach z dnia 21 września 2015 roku oraz z dnia 7 stycznia 2016 roku, E. U., pracownik (...) S.A. wprost nawiązywała do numeru zamówienia z dnia 10 września 2015 roku. Ponadto, (...) S.A. za dostarczony towar wystawiała faktury VAT, odwołując się do numeru zamówienia (...) (korespondencja e-mail k. 53-55, faktury VAT k. 531-539, zeznania P. D. k. 126-130, zeznania powódki działającej przez K. K. k. 293v-295v.).

W końcu 2015 roku sprzedaż produktów (...) S.A., w których wykorzystywano maliny liofilizowane nie osiągnęła założonego poziomu, w związku

z czym (...) S.A. od lutego 2016 roku zaprzestał składania zamówień na dostawy maliny liofilizowanej. Pozostało nieodebranych 5.270 kg malin liofilizowanych, co odpowiadało około 35 tonom malin mrożonych pozostających w chłodniach dostawców powódki. (...) S.A. spotykało się z coraz większą presją hurtowni, nalegających na odebranie zalegającego w chłodniach towaru. W związku

z tą sytuacją doszło do spotkania przedstawicieli (...) S.A. oraz (...) S.A., ponadto pracownicy pozostawali w kontakcie telefonicznym oraz e-mailowym. Ostatecznie spółki nie osiągnęły porozumienia co do sposobu wykorzystania pozostałych mrożonych malin. W konsekwencji, (...) S.A. pismem z dnia 31 maja 2016 roku określiło (...) S.A. nieprzekraczalny termin do 6 czerwca 2016 roku do odebrania pozostałej części zamówionych malin liofilizowanych – 5.270 kg, ostrzegając przy tym, iż w przypadku braku reakcji ze strony (...) S.A. (...) S.A. podejmie działania zmierzające do zminimalizowania strat wynikających

z niewykonania zobowiązania określonego w zamówieniu nr (...) poprzez zlecenie sprzedaży maliny mrożonej według aktualnej ceny rynkowej, która była niższa niż we wrześniu 2015 roku (pismo (...) S.A. z dnia 31 maja 2016 roku k. 20, korespondencja e-mail z 8-9 lutego 2016 roku k. 55, zeznania P. D. k. 126-130, częściowo zeznania R. B. k. 130-132, zeznania powódki działającej przez K. K. k. 293v-295v.).

Wobec braku reakcji ze strony (...) S.A., powodowa spółka zleciła swoim dostawcom sprzedaż około 35 ton nieużytych malin mrożonych według cen aktualnych w 2016 roku, zobowiązując się do pokrycia różnicy w cenach. W związku z tym (...) S.A. zapłaciła (...) Sp. z o.o. 31.660,2 euro brutto (25.740 euro netto, 1 euro = 4,3289 zł) tytułem anulowania kontraktu i sprzedaży 22 ton malin mrożonych za cenę 1,17 euro/kg + VAT. Ponadto, (...) S.A. zapłaciło (...) Sp. z o.o. 8.140,8 euro netto (1 euro = 4,4255 zł) za sprzedaż 16.960 kg malin mrożonych, co odpowiadało połowie różnicy pomiędzy ceną zakontraktowaną w 2015 roku i ceną z 2016 roku. W związku z powyższymi wydatkami (...) S.A. wystawiło notę księgową nr (...) z dnia 19 września 2016 roku na kwotę 147.453 zł tytułem odszkodowania za niewykonanie części zobowiązania określonego w zamówieniu nr (...) z terminem płatności do 23 września 2016 roku. Nota księgową została doręczona (...) S.A. w dniu 20 września 2016 roku (faktura VAT nr (...) k. 24, faktura Vat k. 01/07/2016 k. 122, potwierdzenia przelewów k. 25-27, nota księgową nr (...) z dnia 19 września 2016 roku k. 28, potwierdzenie odbioru k. 100, zeznania P. D. k. 126-130, zeznania M. K. k. 142-145, zeznania M. W. k. 184-186v, zeznania powódki działającej przez K. K. k. 293v-295v.).

Sąd Okręgowy uznał za wiarygodne powołane wyżej dowody z dokumentów znajdujących się w aktach sprawy, wskazując, że w większości nie były one kwestionowane przez strony. Zaznaczył, że pełnomocnik pozwanej kwestionował wiarygodność faktury (...) (k. 23) gdyż, jako przedmiot towaru/usługi wskazano „Sortowanie maliny mrożonej”, a faktura miała dotyczyć kosztów anulowania umowy. W ocenie Sądu I instancji podniesione zarzuty były niezasadne. Jak wynika z wiarygodnych zeznań K. K. (2), działającego w imieniu powódki - faktura została

błędnie wystawiona przez Chłodnie (...) z o.o., nie została zaksięgowana przez (...) S.A., a następnie wystawiono prawidłową fakturę. Sąd Okręgowy uznał również za prawdziwe przytoczone wyjaśnienia, zwłaszcza, iż strona powoda przedłożyła prawidłową fakturę (...), wystawioną za „anulowanie kontraktu” (k. 122) na kwotę 8.140,80 euro netto. Rzetelność i prawidłowość wystawionej faktury została także poddana kontroli organów skarbowych, która nie wykazała nieprawidłowości.

Sąd I instancji uznał za wiarygodne w całości zeznania P. D.. Oceniając wartość dowodową tych zeznań Sąd miał na względzie, iż świadek jest pracownikiem powódki. Depozycje P. D. korelują z nieosobowym materiałem dowodowym i wiarygodnym osobowym materiałem dowodowym, a także są logiczne. Zeznana świadka o zawarciu umowy dostawy 8 ton malin liofilizowanych potwierdzają dołączone wiadomości e-mail z 21 września 2015 roku oraz z dnia 7 stycznia 2016 (k. 53-55), w których pracownicy pozwanego wprost odwołują się do numeru zamówienia, oraz faktury VAT (k. 531-539). Relacje P. D. co do wyjątkowo wysokich cen malin w 2015 roku oraz okoliczności sprzedaży mrożonych malin w 2016 roku ze stratą znajdują odzwierciedlenie w uznanych za wiarygodne zeznaniach M. K. oraz M. W., fakturach VAT (k. 24, 122) oraz potwierdzeniach przelewów (k. 25-27).

Sąd I instancji uznał za wiarygodne zeznania M. K. oraz M. W.. Obie kobiety są pracownikami hurtowni handlujących mrożonymi malinami. Treść zeznań świadków co do istotnych w sprawie okoliczności była do siebie bardzo zbliżona. Świadkowie zgodnie wskazali, iż (...) S.A. uzgodniło z ich pracodawcami, że niewykorzystane mrożone maliny zostaną sprzedane po aktualnej cenie rynkowej, a różnice pokryje (...) S.A. Depozycje M. K. oraz M. W. znajdują odbicie w fakturach VAT (k. 24, 122) oraz potwierdzeniach przelewów (k. 25-27).

Sąd Okręgowy ocenił zeznania R. B., J. P. oraz E. U. jako wiarygodne jedynie w części. Sąd uznał za prawdziwe relacje świadków dotyczące daty od kiedy (...) S.A. współpracował z (...) S.A., podpisu A. B. pod zamówieniem z 10 września 2015 roku, okoliczności negocjacji dostaw maliny liofilizowanej pomiędzy stronami, braku zainteresowania (...) S.A. skąd pochodził surowiec do produkcji owoców liofilizowanych oraz spadku sprzedaży produktów (...) S.A. pod koniec 2015 roku. Powyższe okoliczności nie były kwestionowane przez stronę przeciwną oraz korespondowały z zeznaniami innych osób, a przede wszystkim P. D. oraz zeznaniami członka zarządu powodowej spółki. Sąd odmówił natomiast wiarygodności zeznaniom świadków w zakresie charakteru zamówienia maliny liofilizowanej z 10 września 2015 roku. Relacje świadków w tym zakresie stoją w sprzeczności ze zgromadzonymi dokumentami (przede wszystkim poprzednimi zamówieniami k. 88-93 oraz fakturami VAT k. 531-539) oraz zasadami logiki i doświadczenia życiowego. (...) S.A. informowało swojego kontrahenta, iż dostępność malin w sezonie 2015/2016 jest bardzo ograniczona i niezbędne jest złożenie zamówienia na malinę liofilizowaną na cały rok, tak aby móc zapewnić ciągłość dostaw maliny mrożonej. Nielogiczne i wewnętrznie sprzeczne byłoby zachowanie polegające na ustaleniu z jednej strony określonej ilości i ceny maliny liofilizowanej do dostarczenia w sytuacji niedoboru surowca, a z drugiej pozostawienie zamówienia jako „otwartego”, pozwalającego na swobodne modyfikowanie przez pozwaną ilości ostatecznie odebranego produktu. (...) S.A. i (...) S.A. przed 10 września 2015 roku współpracowały na zasadzie comiesięcznych zamówień, natomiast długie negocjacje stron przed złożeniem zamówienia 10 września 2015 roku miały na celu przygotowanie współpracy na cały sezon 2015/2016 i dotyczyły również ilości zamówionej maliny liofilizowanej. Do podobnych wniosków prowadzi analiza treści samego zamówienia z 10 września 2015 roku (k. 16). Z treści dokumentu wynika jednoznacznie, iż (...) S.A. zobowiązał się odebrać 8.000 kg malin liofilizowanych. Nie wskazano przy tym szacunkowego przedziału zamówienia. Podobne wnioski nasuwa realizacja zamówienia poprzez zamawianie kolejnych partii maliny w drodze wiadomości e-mail, a nie oddzielnych zamówień. W konsekwencji Sąd Okręgowy uznał, iż prezentowany przez świadków podział zamówień na „formalne” i „otwarte” jest jedynie taktiką obrony przyjętą na potrzeby procesu.

Sąd I instancji uznał za wiarygodne zeznania K. K. (2), działającego w imieniu powódki. Jego zeznania korespondowały z zeznaniami P. D. oraz nieosobowym materiałem dowodowym. U podstaw takiego stanowiska legła ta sama argumentacja, co przy ocenie zeznań świadka P. D..

Z kolei niewiarygodne były – w ocenie Sądu - zeznania A. B. działającego w imieniu pozwanej. Uzasadniając swoje stanowisko Sąd Okręgowy wskazał, że negocjacje pomiędzy stronami miały bez wątpienia określić ilość oraz cenę maliny liofilizowanej na cały sezon 2015/2016. Zatem nieprawdziwe są zeznania, że (...) S.A. nie określił w zamówieniu

ilości produktu do odebrania, a jedynie wskazał szacunkowe dane. Takie ukształtowanie zamówienia bez wątplenia byłoby korzystne dla pozwanej, jednak treść dokumentu zamówienia z dnia 10 września 2015 roku jednoznacznie wskazuje, iż (...) S.A. zobowiązał się do odebrania określonej ilości maliny liofilizowanej. Nieprawdziwe są zeznania strony, iż zamówienie nie zawiera określonej daty realizacji, podczas gdy strony wyraźnie przewidziały, iż towar ma być odebrany pomiędzy 1.10.2015 roku a 30.06.2016 roku

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał powództwo za zasadne i zasługujące w całości na uwzględnienie. Wyjaśnił, że osią sporu pomiędzy stronami było ustalenie charakteru zamówienia 8.000 kg malin liofilizowanych i konsekwencji nieodebrania części zamówienia przez (...) S.A. W pierwszej kolejności wymagało ustalenia, czy przywołane wyżej zamówienie nr (...)\_049-1 miało dla stron charakter wiążącej umowy, czy też było jedynie niewiążącą deklaracją zamówienia określonej ilości towaru za oznaczoną cenę.

Sąd Okręgowy uznał, że powstały pomiędzy stronami stosunek prawny należy rozpatrywać na gruncie przepisów regulujących sprzedaż. Wyjaśnił, że art. 525 k.c.

i następne nie przewidują szczególnej formy czynności prawnej dla umowy sprzedaży ruchomych rzeczy przyszłych (tj. mających powstać w przyszłości malin liofilizowanych), a zatem zgodnie z ogólnymi regułami mogła ona zostać zawarta przez strony w dowolnej formie, w tym w formie ustnej. Zgodnie z art. 72 § 1 k.c. jeżeli strony prowadzą negocjacje w celu zawarcia oznaczonej umowy, umowa zostaje zawarta, gdy strony dojdą do porozumienia co do wszystkich jej postanowień, które były przedmiotem negocjacji. Negocjacje są jednym ze sposobów zawarcia umowy (oprócz trybu ofertowego, aukcji i przetargu) i polegają na oddziaływaniu stron na siebie wzajemnie w celu uzgodnienia skutków prawnych, jakie mają być wywołane przez zawarcie umowy. Skutek w postaci zawarcia umowy wywołują negocjacje podjęte i prowadzone w celu zawarcia umowy. Od takich sytuacji należy odróżnić przypadki, gdy strona prowadzi rokowania nie dla zawarcia umowy, ale jedynie w celu przygotowania projektu, natomiast decyzję o jej zawarciu podejmie po ustaleniu treści umowy. Art. 72 k.c. nie ma wówczas zastosowania, a umowa zostaje zawarta w innym trybie, najczęściej ofertowym (P. Machnikowski, Kodeks cywilny. Komentarz do art. 72 k.c., Legalis).

Sąd Okręgowy – powołując się na ustalony w sprawie stan faktyczny – stwierdził, że strony prowadziły negocjacje w związku z deficytem malin w sezonie 2015/2016. Ich uwieńczeniem było złożenie przez (...) S.A. zamówienia z dnia 10 września 2015 roku nr (...). Powyższe okoliczności można – zadaniem Sadu I instancji - zakalikować dwojako. Jednak niezależnie od tego, czy strony prowadziły negocjacje w rozumieniu art. 72 § 1 k.c., czy też miały na celu przygotowanie projektu, doszło do zawarcia pomiędzy stronami umowy dostawy malin liofilizowanych. W pierwszym wypadku doszło do zawarcia umowy z chwilą dojścia stron do porozumienia co do wszystkich jej postanowień, a dokument zamówienia z dnia 10 września 2015 roku potwierdza jedynie finał negocjacji. Przyjmując powyższe założenie brak podpisu dwóch członków zarządu pod dokumentem zamówienia nie wiąże się z niezłożeniem w sposób prawidłowy oświadczenia woli przez pozwaną. Odpowiednie oświadczenia zostały złożone już w trakcie negocjacji, natomiast dokument zamówienia, powstały po zakończeniu negocjacji, nie jest nośnikiem oświadczenia woli pozwanej. W drugim przypadku, w efekcie niewiążących rokowań, (...) S.A. złożyło (...) S.A. ofertę w rozumieniu art. 66 § 1 k.c., która została przyjęta przez oblata w trybie art. 68<sup>(2)</sup> k.c. (...) S.A. zamówienia nr (...) należy taktować jako złożenie oferty. Dokument nie spełnia wymagań niezbędnych dla formy pisemnej (brak wszystkich wymaganych podpisów), jednakże dla umowy sprzedaży nie jest zastrzeżona forma pisemna pod rygorem nieważności, a zatem może zostać zawarta skutecznie także w innej formie. W konsekwencji oświadczenie woli (...) S.A. dotarło do (...) S.A., która przyjęła ofertę w sposób milczący (art. 68<sup>(2)</sup> k.c.). Strony sporu pozostawały z sobą w stałych stosunkach gospodarczych polegających na regularnym, comiesięcznym dostarczaniu produktów, a (...) S.A. nie udzieliło odpowiedzi na zamówienie z dnia 10 września 2015 roku, co należy poczytywać za przyjęcie oferty.

Podsumowując powyższe rozważania – Sąd Okręgowy stanął na stanowisku, że pomiędzy stronami doszło do skutecznego zawarcia umowy sprzedaży rzeczy przyszłych. Zawarta umowa zawiera wszystkie elementy przedmiotowo istotne dla umowy sprzedaży, tj. jej przedmiot (8.000 kg malin liofilizowanych) oraz cenę (116 zł/kg). W chwili zawarcia umowy przedmiot sprzedaży nie istniał, a zatem przedmiotem umowy były rzeczy przyszłe. W konsekwencji przedmiotową umowę należy traktować jako sprzedaż pod warunkiem zawieszającym. Charakteru umowy nie zmienia

fakt, iż dostawy miały być realizowane w pewnym okresie. Z tego zastrzeżenia wynika, iż kupujący mógł odbierać towar częściami, jednak powinien odebrać go ostatecznie do dnia 30 czerwca 2016 roku

W dalszych rozważaniach Sąd Okręgowy przytoczył treść art. 471 k.c., zgodnie z którym dłużnik obowiązany jest do naprawienia szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, chyba że niewykonanie lub nienależyte wykonanie jest następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Kontraktowa odpowiedzialność dłużnika powstaje między stronami istniejącego zobowiązania, a zatem znajduje zastosowanie jedynie pomiędzy wierzycielem i dłużnikiem. W razie niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania wierzycielowi przysługują dwa podstawowe uprawnienia: żądania wykonania świadczenia w naturze lub żądania naprawienia szkody. Niekiedy wierzycielowi przysługują także inne żądania, przykładowo: odstąpienia od umowy, wykonania zastępczego czy powstrzymania się ze spełnieniem świadczenia. Naprawienie szkody może nastąpić bądź przez przywrócenie stanu poprzedniego, bądź w stosunkach obligacyjnych najczęściej, przez zapłatę odpowiedniej sumy pieniężnej.

Sąd Okręgowy wyjaśnił, że do ustalenia odpowiedzialności kontraktowej dłużnika niezbędne jest łączne wykazanie przez powoda przesłanek tej odpowiedzialności: niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania, szkoda oraz związek przyczynowy między faktem naruszenia zobowiązania a szkodą. Podstawową okolicznością, za którą dłużnik ponosi odpowiedzialność, jest niezachowanie należytej staranności przy wykonywaniu zobowiązania. Naruszenie tej staranności sprowadza się do możliwości postawienia dłużnikowi zarzutu zawinienia. Wymaga jednak podkreślenia, iż wierzyciel nie jest zobowiązany do wykazania, że szkoda jest następstwem okoliczności obciążających dłużnika, co zawiera się w domniemaniu z art. 471 k.c.

W realiach niniejszej sprawy (...) S.A. odebrała i zapłaciła za 2.730 kg malin liofilizowanych, co oznacza, iż pozwana nie odebrała i nie zapłaciła za 5.270 kg produktu. Z racji specyfiki zamówienia, tj. produkcji i dostawy malin liofilizowanych na wywołanie kupującego, nieodebrana część zamówienia nie została w ogóle wyprodukowana, czego konsekwencją było nieodebranie od (...) Sp. z o.o. oraz (...) Sp. z o.o. magazynowanych u nich malin mrożonych (odpowiednio 22.000 kg i 16.960 kg malin, łącznie 38.960 kg) w ilości niezbędnej do produkcji około 5.270 kg owoców liofilizowanych (7 ton malin mrożonych/1 tonę gotowego produktu). (...) S.A. w rezultacie nienależytego wykonania umowy przez pozwaną pozostała z zapasem malin mrożonych, które powinna była odebrać pod groźbą kar umownych. W celu ograniczenia strat spowodowanych bezczynnością pozwanej - (...) S.A. zleciła swoim dostawcom sprzedaż pozostałych malin mrożonych według aktualnych cen i zobowiązała się do pokrycia różnicy pomiędzy ceną zakupu a aktualną ceną sprzedaży. Z tego tytułu (...) S.A. przelała do (...) Sp. z o.o. 25.740 euro netto oraz (...) Sp. z o.o. 8.140,8 euro netto, co w przeliczeniu na złotówki według kursów z dnia wystawienia faktur odpowiada kwocie 147.453 zł. Powyższa kwota stanowi szkodę wyrządzoną powódce przez (...) S.A. wynikłą z nienależytego wykonania umowy. Pomiedzy nienależytym wykonaniem zobowiązania a szkodą powódki istnieje bezpośredni, adekwatny związek przyczynowy.

Sąd Okręgowy podniósł, że 66 ton malin mrożonych zostało zamówionych od (...) Sp. z o.o. jeszcze przez sfinalizowaniem negocjacji (k. 17), zaś pozostałe 66 ton malin mrożonych zamówiono w (...) Sp. z o.o. po nadesłaniu zamówienia z dnia 10 września 2015 roku (k.19). Jednakże nie można czynić powódce zarzutu z tego, iż złożyła dwa duże zamówienia na maliny mrożone, które odpowiadało łącznym potrzebom podmiotów zewnętrznych oraz zużycia na własną produkcję. Obydwa zamówienia mrożonek były częściowo przeznaczone do produkcji malin liofilizowanych dla (...) S.A., która nie wyrażała zainteresowania skąd pochodzi surowiec do produkcji gotowego towaru. Zatem jedynie od uznania powódki zależało, z których zapasów magazynowych korzystała w celu realizacji umowy sprzedaży na rzecz (...) SA. Pozostała ilość zamówionych malin była wykorzystywana na potrzeby produkcji własnej lub na potrzeby realizacji zamówień innych podmiotów.

Sąd I instancji uznał za niezasadny zarzut pozwanego, iż (...) S.A. powinna przeznaczyć maliny mrożone do liofilizacji na potrzeby produkcji swoich batonów owocowych. (...) S.A. zobowiązał się do zakupu 8.000 kg owoców liofilizowanych, to spółka powodowa miała prawo oczekiwać od swojego kontrahenta wywiązania się z umowy i nie

musiała ich przeznaczać na własne potrzeby, które były zaspokojone. O tym, że pozostałe maliny były przeznaczone tylko na potrzeby pozwanej świadczy, iż pozostała ilość nieodebranych z chłodni malin mrożonych wystarczyłaby właśnie do wyprodukowania malin liofilizowanych zamówionych przez (...) SA. Chybiona jest zatem argumentacja, iż (...) S.A. starała się obarczyć pozwaną kosztami swoich chybionych decyzji gospodarczych. Powódka zamówiła ilość malin odpowiadającą jej potrzebom, a pozostałe mrożonki nie zostały zużyte jedynie z winy pozwanej.

Sąd Okręgowy miał także na uwadze, że (...) S.A. próbowała ugodowo rozwiązać z poznaną problem nadwyżki malin mrożonych. Dopiero całkowity brak współpracy pracowników (...) S.A., kluczenie, nieodbieranie telefonów oraz unikanie kontaktów, spowodowało sprzedaż mrożonych malin. W świetle tych ustaleń bezpodstawnym jest zarzut pozwanej, iż (...) S.A. przyczyniła się do powstania szkody poprzez zbyt późną sprzedaż mrożonek.

Sąd Okręgowy zasądził odsetki ustawowe za opóźnienie od dnia 24 września 2016 roku do dnia zapłaty od zasądzonej kwoty wskazując, że w dniu 20 września 2016 roku pozwanej doręczono notę księgową nr (...) z dnia 19 września 2016 roku na kwotę 147.453 zł z terminem płatności do 23 września 2016 roku Strona powodowa wezwała zatem (...) S.A. do zapłacenia spornej kwoty, czego jednak pozwana nie uczyniła w zakreślonym terminie.

O kosztach procesu Sąd Okręgowy orzekł w oparciu o art. 98 k.p.c., który stanowi, że strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony w tym m.in. wynagrodzenie profesjonalnego pełnomocnika reprezentującego przeciwnika, jednak nie wyższe niż stawki opłat określone w odrębnych przepisach oraz koszty sądowe. Zgodnie z przedłożonym przez stronę powodową spisem kosztów, na koszty procesowe poniesione przez powódkę złożyły się opłata od pozwu - 7.373 zł oraz koszty zastępstwa procesowego, które zgodnie z § 2 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców pranych z dnia 22 października 2015 roku w brzmieniu z dnia wniesienia pozwu (Dz.U. z 2015 roku poz. 1804) wynoszą 7.200 zł. Sąd nie uwzględnił zgłoszonych przez pełnomocnika powódki kosztów noclegu oraz dojazdów, bowiem nie przedstawił on żadnego rachunku na potwierdzenie poniesienia tych wydatków.

Wyrok Sądu Okręgowego został zaskarżony w całości apelacją wniesioną przez pozwanego, który zarzucił:

I. naruszenie przepisów prawa materialnego:

- art. 72 § 1 k.c., art. 66 § 1 k.c. w związku z art. 68<sup>2</sup> k.c. poprzez błędną wykładnię przejawiającą się w przyjęciu, że przewidziane w tych przepisach sposoby zawarcia umowy (negocjacje, oferta, i jej przyjęcie) nie wymagają złożenia oświadczeń woli przez strony, zgodnie z zasadami ich reprezentacji,

- art. 65 k.c. poprzez dokonanie wykładni treści stosunku prawnego łączącego strony wyłącznie na podstawie tez procesowych powoda, przy pominięciu okoliczności, w jakich zostało złożone zamówienie z dnia 10 września 2015 roku nr (...),

- naruszenie art. 155 § 2 k.c. poprzez jego nieprawidłowe zastosowanie i przyjęcie, że strony łączyła umowa sprzedaży rzeczy przyszłych,

II. naruszenie przepisów postępowania – art. 382 k.p.c. w związku z art. 233 k.p.c. co miało wpływ na wynik sprawy poprzez nieuwzględnienie następujących dowodów:

- pisma z dnia 17 maja 2019 roku, stanowiącego załącznik do pisma procesowego pozwanego z dnia 6 września 2019 roku,

- zeznań P. D. złożonych na rozprawie w dniu 19 lipca 2019 roku,

- zeznań K. K. (2) złożonych na rozprawie w dniu 21 października 2019 roku,

- zeznań M. W. złożonych na rozprawie w dniu 26 lutego 2018 roku

- i w ślad za tym przyjęcie, że powód udowodnił wysokość szkody wyrządzonej przez pozwanego oraz adekwatny związek przyczynowy pomiędzy nienależytym wykonaniem zobowiązania, a szkodą.

Wskazując na te zarzuty pozwany wniósł o zmianę wyroku i oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów procesu za obie instancje.

W odpowiedzi na apelację pozwanego – powód wniósł o jej oddalenie oraz o zasądzenie na swoją rzecz od pozwanego kosztów postępowania apelacyjnego.

### **Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:**

Apelacja pozwanego jest bezzasadna i jako taka podlega oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

Przechodząc do omówienia podniesionych przez skarżącego zarzutów – w pierwszej kolejności należy rozważyć te, które odnoszą się do naruszenia przepisów prawa procesowego, gdyż wnioski w tym zakresie z istoty swej determinują wywody, co do pozostałych zarzutów apelacyjnych, bowiem – jak trafnie podnosi się w judykaturze - jedynie nieobarczone błędem ustalenia faktyczne, będące wynikiem należyście przeprowadzonego postępowania mogą być podstawą oceny prawidłowości kwestionowanego rozstrzygnięcia w kontekście twierdzeń o naruszeniu przepisów prawa materialnego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 stycznia 2009 roku, III CSK 195/08, LEX nr 527252).

Z oczywistych względów w sprawie nie doszło do naruszenia art. 382 k.p.c., ponieważ adresatem tej normy jest Sąd odwoławczy, a nie Sąd pierwszoinstancyjny, co wprost wynika z treści tego przepisu. Zgodnie z nim sąd drugiej instancji orzeka na podstawie materiału zebranego w postępowaniu w pierwszej instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym.

Z kolei przywołany w apelacji art. 233 k.p.c., w § 1 normuje kryteria oceny dowodów i stanowi, że sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału.

W orzecznictwie wskazano, iż jego naruszenie może polegać na błędnym uznaniu, że przeprowadzony w sprawie dowód ma moc dowodową i jest wiarygodny albo że nie ma mocy dowodowej lub nie jest wiarygodny. Co prawda pozwany nie sprecyzował, z którą jednostką redakcyjną art. 233 k.p.c. wiąże uchybienia Sądu I instancji (artykuł ten składa się z dwóch paragrafów, regulujących odrębne kwestie), jednak z uzasadnienia zarzutu wynika, że uchybienie Sądu Okręgowego - zdaniem pozwanej - ma związek z pominięciem części dowodów, a zatem dotyczy naruszenia art. 233 § 1 k.p.c.

Ocena wiarygodności i mocy dowodów jest podstawowym zadaniem sądu orzekającego, wyrażającym istotę sądenia, a więc rozstrzygnięcia kwestii spornych

w warunkach niezawisłości, na podstawie własnego przekonania sędziego przy uwzględnieniu całokształtu zebranego materiału (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 lutego 1996 roku, II CRN 173/95, LEX nr 1635264). W orzecznictwie podkreśla się, że skuteczne podniesienie zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. wymaga wykazania, że sąd wywiódł z materiału dowodowego wnioski sprzeczne z zasadami logicznego rozumowania bądź doświadczenia życiowego. Tylko bowiem to może być przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Jeśli natomiast z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów i musi się ostać, choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego, dawało się wysnuć wnioski odmienne. Nie jest natomiast wystarczające przekonanie strony o innej niż przyjął to sąd doniosłości poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie, niż ocena sądu. Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Taka ocena, dokonywana jest na podstawie przekonań sądu, jego wiedzy i posiadanego doświadczenia życiowego, a nadto winna uwzględniać wymagania prawa procesowego oraz



reguły logicznego myślenia, według których sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy jako całość, dokonuje wyboru określonych środków dowodowych i - wając ich moc oraz wiarygodność - odnosi je do pozostałego materiału dowodowego (tak wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 czerwca 1999 roku, II UKN 685/98, OSNAPiUS 2000 nr 17, poz. 655). Dla skuteczności zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. nie wystarcza stwierdzenie o wadliwości dokonanych ustaleń faktycznych, odwołujące się do stanu faktycznego, który w przekonaniu skarżącego odpowiada rzeczywistości. Konieczne jest tu wskazanie przyczyn dyskwalifikujących postępowanie sądu w tym zakresie. Nie jest natomiast wystarczające przekonanie strony o innej niż przyjął wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena sądu (orzeczenia Sądu Najwyższego: z 5 dnia sierpnia 1999 roku, II UKN 76/99, OSNAPiUS 2000, Nr 19, poz. 732; z dnia 10 kwietnia 2000 roku, V CKN 17/2000, OSNC 2000, Nr 10, poz. 189; z dnia 10 stycznia 2002 roku, II CKN 572/99, LEX nr 53136). Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo-skutkowych, to przeprowadzona przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie 17 maja 2012 roku, I ACa 31/12). Tak procedował Sąd Okręgowy w niniejszej sprawie, stąd odmienny pogląd wyrażony w apelacji nie jest zasadny.

Skarżący zdaje się nie zauważać, że z ustaleń Sądu I instancji wynika, iż powód zakontrał maliny mrożone z uwzględnieniem zarówno swoich własnych potrzeb jak również z uwzględnieniem wielkości zamówienia malin liofilizowanych przez pozwanego. Ten fakt wynika, nie tylko z pisemnych wyjaśnień reprezentantów (...) przesłanych na adres Komisarjatu Policji (pismo k. 550-551), ale także z zeznań świadków i samej strony powodowej. Ta okoliczność nie stoi w sprzeczności z twierdzeniem powódki, że maliny mrożone na potrzeby produkcji grysu w ramach realizacji zamówienia dla pozwanego – zostały przez nią zakontrałwane na cały sezon 2015/2016 w dwóch chłodniach - (...) i (...).

W ocenie skarżącego pominięcie przez Sąd Okręgowy wymienionych w apelacji dowodów skutkowało wadliwym ustaleniem faktu poniesienia przez powoda szkody

i adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy nienależytym wykonaniem zobowiązania, a szkodą. Z takim twierdzeniem nie można się zgodzić. Pozwany pomija bowiem okoliczności, z którymi w 2015 roku przyszło się zmierzyć przedsiębiorcom wykorzystującym w swej produkcji maliny, a to wysoce niesprzyjające warunki atmosferyczne i w konsekwencji poważne ryzyko niedoboru owoców pod koniec sezonu 2015/2016. Fakt wystąpienia w 2015 roku wyjątkowo niesprzyjających dla uprawy malin warunków nie był kwestionowany w toku procesu, podkreślali to w swych zeznaniach świadkowie strony powodowej (P. D. k. 126-127, M. K. k. 144) oraz reprezentant powódki K. K. (2) (k. 293v.-294). Strona pozwana w toku procesu tym okolicznościom nie zaprzeczyła. Jest to o tyle istotne, że w tym kontekście wiarygodne są zeznania świadka P. D. oraz reprezentanta powódki K. K. (2), wyjaśniające dlaczego strony – za pośrednictwem swoich pracowników - latem 2015 roku prowadziły długotrwałe negocjacje, w wyniku których ostatecznie ustalono ilość malin liofilizowanych i ich cenę oraz dlaczego pozwany złożył sporne zamówienie 10 września 2015 roku wskazując dokładną ilość kilogramów na cały sezon 2015/2016.

Z wiarygodnych zeznań P. D. (k. 126-130) – wbrew zarzutom pozwanego – wynikają okoliczności, w jakich doszło do powstania po stronie powódki szkody, której rekompensaty domaga się w tym procesie. Te okoliczności to: po pierwsze - złożenie przez pozwanego zamówienia zbiorczego na maliny liofilizowane na cały sezon 2015/2016 w ilości 8.000 kg i w związku z tym konieczność zakontrałowania przez powoda odpowiednich ilości malin mrożonych u swoich dostawców-chłodni (co potwierdzają dołączone do pozwu kontrakty z L. – k. 17-18 i z (...) – k. 19), po drugie zaprzestanie przez pozwanego w lutym 2016 roku wywoływania kolejnych dostaw w ramach złożonego we wrześniu 2015 roku zamówienia (które to dostawy miały być realizowane do 30 czerwca 2016 roku)

i w konsekwencji obciążenie powódki obowiązkiem rozliczenia się z chłodniami

z pozostałych zakontrałowanych i nieodebranych ilości malin mrożonych (które były potrzebne do produkcji malin liofilizowanych na potrzeby pozwanego), po trzecie wreszcie – świadek wyjaśnił mechanizm wyliczenia wysokości szkody w związku ze spadkiem cen malin pod koniec sezonu 2015/2016. Mechanizm wyliczenia tej kwoty potwierdziła w swoich zeznaniach świadek M. K. (k. 143) i świadek M. W. (k. 184v. i k. 186) oraz reprezentant powódki K. K.

(2) ( k. 596v.-597v.). Wysokość kwoty wydatkowanej przez powódkę na poczet zrekompensowania chłodniom straty wynikłej ze sprzedaży malin mrożonych po niższych cenach potwierdzają również dołączone do pozwu przelewy ( k. 25 i k. 26), zrealizowane na podstawie wystawionych przez chłodnie z tego tytułu faktur ( k. 24 k. i k. 122).

Z uznanych przez Sąd Okręgowy za wiarygodne i niezakwestionowanych przez pozwanego dowodów wynika zatem, że wobec braku ze strony pozwanego kolejnych wywołań dostaw w ramach złożonego zamówienia na sezon 2015/2016 – powódka została postawiona wobec konieczności odebrania i zapłacenia swoim kontrahentom za zamówione wcześniej maliny mrożone potrzebne do produkcji owoców liofilizowanych na zlecenie pozwanego (pozwany nie kwestionował, że do produkcji 1 kg maliny liofilizowanej potrzeba około 7 kg malin mrożonych). Brak wywołania przez pozwanego dostawy 5.270 kg. produktu liofilizowanego oznacza zatem nieodebranie przez powódkę z chłodni około 37.000 kg malin mrożonych. Powódka w drodze ugody z chłodniami ustaliła, że tę ilość malin mrożonych (zakontraktowanych i nieodebranych z uwagi na wycofanie się pozwanego z dalszej realizacji umowy) chłodnie sprzedadzą po cenach aktualnych (z maja-czerwca 2016 roku), oraz, że częściowo zwróci chłodniom różnicę w cenie, jako rekompensatę straty. Z tego tytułu chłodnie wystawiły stosowne faktury, za które powódka zapłaciła. Z faktur tych wynika łączna ilość malin mrożonych, których dotyczą i biorąc pod uwagę podanie przez świadka P. D. wartości przybliżonych - „około 7 kg” – w ustalonym w sprawie stanie faktycznym prawidłowo Sąd Okręgowy przyjął, że ilość malin mrożonych, wynikająca z tych faktur (38.960 kg) odpowiada ilości potrzebnej do wyprodukowania 5.270 kg. produktu liofilizowanego.

Wnioski wynikające z przeanalizowania ponownie przez Sąd Apelacyjny materiału dowodowego zebranego w tej sprawie (art. 382 k.p.c.) – w zakresie ustaleń związanych ze szkodą powódki i adekwatnym związkem przyczynowym pomiędzy powstaniem tej szkody z zawinionym zaniechaniem pozwanego – potwierdzają, że stanowisko Sądu Okręgowego w tym przedmiocie było trafne. W konsekwencji należało uznać, że ustalony przez Sąd Okręgowy stan faktyczny jest prawidłowy i Sąd Apelacyjny przyjmuje go za własny bowiem wyprowadzony on został z dowodów, których ocena odpowiada wszelkim kryteriom wskazanym w art. 233 § 1 k.p.c.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego nie są także uzasadnione zarzuty odnoszące się do naruszenia przez Sąd Okręgowy norm prawa materialnego, za wyjątkiem przyjęcia błędnej kwalifikacji prawnej stosunku zobowiązaniowego, łączącego strony.

Art. 72 § 1 k.c. stanowi, że jeżeli strony prowadzą negocjacje w celu zawarcia oznaczonej umowy, umowa zostaje zawarta, gdy strony dojdą do porozumienia co do wszystkich jej postanowień, które były przedmiotem negocjacji. W orzecznictwie wskazuje się, że w świetle wyrażonej w tym przepisie reguły interpretacyjnej, uzgodnienie wszystkich postanowień umowy, które były przedmiotem rokowań, stanowi podstawę uznania, że doszło do zawarcia umowy. Minimalną treść, jaka powinna zostać objęta konsensusem stron, określa zakres prowadzonych rokowań, chyba że strony postanowiły inaczej (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 października 2000 roku, III CKN 273/00, LEX nr 51885). W tym kontekście należy podnieść, że prowadzone drogą elektroniczną negocjacje – co potwierdzają w swoich zeznaniach świadkowie (P. D. i E. U.) - obejmowały trzy kwestie – cenę maliny liofilizowanej, jej ilość i okres dostawy. Uzgodnienie przez strony tych elementów (za pośrednictwem oddelegowanych do tych czynności pracowników) oznacza, że pomiędzy stronami została zawarta umowa dostawy (art. 605 k.c. i nast.), zgodnie z którą powódka zobowiązała się wyprodukować i sprzedać pozwanemu 8.000 kg maliny liofilizowanej za cenę 116 zł i dostarczać ją pozwanemu w okresie od

1 października 2015 roku do 30 czerwca 2016 roku. Do essentialia negotii umowy dostawy należy bowiem określenie rzeczy będącej przedmiotem dostawy oraz ceny.

Z zeznań świadka J. P. – kierownika działu zakupów w pozwanej spółce (k. 225) wprost wynika, że zamówienie z dnia 10 września 2015 roku było „uwieńczeniem procesu negocjacji”, prowadzonych za jego wiedzą i zgodą w formie mailowej przez pracownicę działu zakupów - E. U.. Świadek przyznał również, że znał treść tego zamówienia i je akceptował, podobnie zresztą, jak jego przełożony R. B.. Świadek J. P. zeznał także, że dostawy w ramach tego zamówienia „powinny się zawrzeć w tym przedziale czasowym (do 30 czerwca 2016 roku). Konkretnie dostawy zgodnie z mailami miały być według wywołań”. Okoliczności te zostały potwierdzone w zeznaniach świadka E. U.

- pracownicy pozwanego, zatrudnionej w dziale zakupów i zajmującej się bieżącą realizacją zapotrzebowania (k. 229-233). Oceniając w kontekście tych zeznań znaczenie dokumentu z karty 16 - należy zwrócić uwagę, że został on opatrzony datą 10 września 2015 roku, zatem znacznie późniejszą niż maile dołączone przez pozwanego do sprzeciwu od nakazu zapłaty, datowane na 28 i 31 sierpnia 2015 roku (k. 55). Oznacza to, że kwestia ilości maliny liofilizowanej podlegała dalszej negocjacji (po 31 sierpnia 2015 roku), dlatego też w treści zamówienia z 10 września 2015 roku brak jest sformułowania wskazującego, że podana w nim ilość 8.000 kg jest przybliżona, „planowana” – i stanowi jedynie estymację planów produkcyjnych pozwanego. Dodatkowo, jeśli uwzględni się warunki zaistniałe na rynku produkcji malin w 2015 roku – o czym wcześniej była już mowa – słuszne jest stanowisko Sądu Okręgowego, że strony celowo dokładnie, a nie jedynie w sposób szacunkowy, ustaliły wielkość dostawy maliny liofilizowanej na rzecz pozwanego w sezonie 2015/2016, chodziło bowiem o zabezpieczenie w ten sposób zarówno interesu powódki (która miała podstawę do zakontraktowania potrzebnej ilości malin mrożonych do produkcji grysu) jak i pozwanego (który miał gwarancję otrzymania konkretnej ilości produktów

z określoną cenę). To stanowisko potwierdza również „wywoływanie” przez pozwanego kolejnych dostaw grysu z powołaniem się na numer zamówienia z 10 września 2015 roku i nieskładanie kolejnych zamówień. Tym samym - wbrew twierdzeniom pozwanego – umowa stron, o treści wskazanej powyżej nie miała charakteru „otwartego” (ramowego) i bezwarunkowo zobowiązywała powoda do wyprodukowania określonej w zamówieniu ilości maliny liofilizowanej.

Nie można jednak zgodzić się z Sądem Okręgowym, że do zawarcia umowy pomiędzy stronami – w ustalonym w sprawie stanie faktycznym mogło dojść w trybie art. 66 § 1 k.c. w związku z art. 66<sup>2</sup> k.c. Takie stanowisko stoi w sprzeczności z faktem przesłania dokumentu zamówienia już po zawarciu umowy przez strony (ustaleniu wszystkich istotnych jej elementów w drodze negocjacji prowadzonych przez pracowników). Zatem dokument z 10 września 2015 roku potwierdza jedynie treść i wynik wcześniejszych negocjacji (jest ich zwieńczeniem – jak to podali świadkowie) i nie może być traktowany jako oferta w rozumieniu art. 66 § 1 k.c. w związku z art. 66<sup>2</sup> k.c., bowiem istota oferty sprowadza się do tego, że jest ona dopiero propozycją zawarcia umowy na warunkach w niej określonych.

Przyjęcie, że strony zawarły umowę w trybie art. 72 k.c. determinuje uznanie, że bezprzedmiotowy jest zarzut pozwanego odnośnie nieważności umowy, z uwagi na podpisanie zamówienia z 10 września 2015 roku przez jednego członka zarządu pozwanej spółki w sytuacji, kiedy w spółce wymagana jest reprezentacja łączna. Na marginesie należy wskazać, że w sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwany nie podniósł tego zarzutu, eksponując jedynie otwarty charakter zamówienia. Co istotne – pozwany nie zaprzeczył, że strony prowadziły negocjacje w sprawie zawarcia umowy, inaczej jedynie interpretował zamówienie, uznając je za wstępne porozumienie co do warunków współpracy. W tym kontekście należy jednak zaznaczyć, że zarówno w orzecznictwie jak i doktrynie nie budzi wątpliwości pogląd, zgodnie z którym jeżeli umowa spółki stanowi, że spółka ta może być reprezentowana przez dwie osoby łącznie, to zawarcie umowy przez podmiot gospodarczy niewłaściwie reprezentowany oznacza jej bezwzględna nieważność w myśl art. 58 § 1 k.c. (tak m.in. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 7 grudnia 2017 roku, V CSK 123/17, LEX, Sąd Apelacyjny w wyroku z dnia 8 listopada 1995 roku, I ACR 716/95, Wokanda 1996, Nr 5, s. 49, Sąd Apelacyjny w Poznaniu w wyroku z dnia 6 czerwca 2007 roku, I ACa 347/07, niepubl.).

Kwestionując wyrok, pozwany pomija, że osoba prawna, która co do zasady działa przez swoje organy (art. 38 k.c.), może udzielić formalnego, ale również w sposób dorozumiany pełnomocnictwa swojemu pracownikowi do zawierania umów (składania oświadczeń woli). Przepis art. 97 k.c. przewiduje takie właśnie dorozumiane pełnomocnictwo nie umowne, lecz ustawowe. Jeżeli zakład pracy powierza swojemu pracownikowi stanowisko, z którym wiąże się prowadzenie poszczególnych rodzajów czynności, to należy uznać, że jest on upoważniony do składania oświadczeń woli w imieniu pracodawcy, w sprawach objętych jego zakresem obowiązków. Przepis art. 97 k.c. odnosi się do wszystkich osób, które mają faktyczną możliwość dokonywania czynności prawnych w obiektach przedsiębiorstwa i ma zastosowanie zawsze, gdy przedsiębiorstwo nie poinformowało w sposób wyraźny swoich klientów, o tym, że konkretne osoby czynne w jego lokalu nie są umocowane do zawierania umów (tak Sąd Apelacyjny w Białymstoku w wyroku z dnia 26 sierpnia 2016 roku, I ACa 263/16, LEX). Z kolei Sąd Apelacyjny w Poznaniu – w wyroku z dnia 20 października 2014 roku (I ACa 475/14, LEX) podkreślił, że domniemanie z art. 97 k.c. zostało zastrzeżone na

korzyść klientów działających w zaufaniu do profesjonalnego zorganizowania aktywności przedsiębiorstwa. Ochrony tej klient może zostać pozbawiony jedynie w razie ustalenia, że przy zawieraniu umowy wiedział o tym, iż zawiera ją z osobą nie umocowaną do takich działań, albo gdyby okoliczności wykluczały wszelką wątpliwość co do umocowania (braku umocowania) tej osoby do zawierania umów ze skutkiem dla przedsiębiorstwa. Co więcej, kontrahent nie ma w normalnym toku rzeczy obowiązku ustalania, czy określona osoba jest uprawniona do zawierania umów. Ryzyko negatywnych skutków w tej mierze może obciążać wyłącznie przedsiębiorstwo.

W dobie powszechnego korzystania z internetu jako przekaźnika nie tylko informacji, ale i decyzji, odwoływanie się do kryterium przestrzenno - funkcjonalnego lokalu przedsiębiorstwa (art. 97 k.c.) traci na aktualności (wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia z dnia 27 grudnia 2013 roku, I ACa 808/13, LEX).

W toku procesu pozwany nie obalił domniemania, że jego pracownicy prowadzący negocjacje z powódka odnośnie zawarcia umowy dostawy na sezon 2015/2016 byli do tego umocowani ze względu na zakres swoich obowiązków służbowych i nawet nie podnosił takich zarzutów, a jak wyjaśnił Sąd Najwyższy

w wyroku z dnia 5 grudnia 2003 roku (IV CK 286/02, LEX) jeżeli zakład pracy powierza swojemu pracownikowi stanowisko, z którym wiąże się prowadzenie rokowań i składanie ofert, których wymiana może doprowadzić do zawarcia umowy, to należy uznać, że jest on upoważniony do składania oświadczeń woli w imieniu tego zakładu, w sprawach objętych jego zakresem czynności. Przepis art. 97 k.c. odnosi się do wszystkich osób, które mają faktyczną możliwość dokonywania czynności prawnych w obiektach przedsiębiorstwa i ma zastosowanie zawsze, gdy przedsiębiorstwo nie poinformowało w sposób wyraźny swoich klientów o tym, że konkretne osoby czynne w jego lokalu nie są umocowane do zawierania umów.

W tym kontekście należy również zwrócić uwagę na fakt, że strony od kilku lat pozostawały w stałych kontaktach handlowych i wszystkie zamówienia ze strony pozwanego były uzgadniane przez jego pracowników z działu zakupów. Potwierdzają to między innymi dołączone do akt zamówienia (k. 88, 89, 90, 91, 92, 93, spośród których pięć podpisała ta sama osoba, która podpisała sporne zamówienie).

Przedstawianej przez pozwanego wersji interpretowania zawartej z powodem umowy przeczą również maile reprezentanta powoda do dyrektora pozwanego R. B. z 8, 26, 28, 28 kwietnia 2016 roku oraz 5, 6, 9 maja 2016 roku w sprawie rozwiązania problemu braku wywoływania kolejnych dostaw w ramach zamówienia na sezon 2015/2016 (k. 94-99).

Podsumowując powyższe rozważania – zdaniem Sądu Apelacyjnego – Sąd Okręgowy prawidłowo, w oparciu o wyniki postępowania dowodowego ustalił treść łączącego strony stosunku zobowiązaniowego, winę pozwanego w nienależyтым wykonaniu tej umowy oraz szkodę powoda, która w związku z tym wynikła i za którą - na podstawie art. 471 k.c. - ponosi odpowiedzialność strona pozwana.

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny na podstawie przepisów wskazanych w treści uzasadnienia – orzekł jak w wyroku.

Rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów postępowania apelacyjnego znajduje swoje oparcie w art. 98 k.p.c. w związku z art. 99 k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c., a zasądzona z tego tytułu na rzecz powoda kwota obejmuje wynagrodzenie pełnomocnika procesowego (radcy prawnego), ustalone na podstawie § 10 ust. 1 pkt 2 w związku z § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 1804 z późn. zm. - w brzmieniu obowiązującym w dacie wniesienia apelacji).

Jerzy Nawrocki Agnieszka Jurkowska-Chocyk Mariusz Tchórzewski